

FUGLE VED VÆNGE SØ 2014

Vænge Sø blev færdigretableret i løbet af 2013 og vandstanden i søen nåede det planlagte niveau omkring årsskiftet. Fuglene er blevet systematisk optalt gennem hele 2014 bortset fra i januar måned, hvor søen var tilfrossen og der var meget få fugle i området. I denne måned blev der kun lavet spora-diske observationer. Siden uge 6 er der blevet talt op en gang om ugen og observationerne indtastet i DOF-basen: www.dof-basen.dk

Observationerne gælder hele området ejet af Miljøministeriet (selve søen, marken, bakken) samt kanalen vest for søen, tagrørene ved kanalen, samt arealet omkring Helgenæs Naturefterskole. Observationerne er hovedsageligt foretaget fra diget vest for søen og ved Helgenæs Naturefterskole. Søen er også blevet overskuet fra toppen af bakken, men herfra er fuglene på lang afstand. Da arealet langs østsiden af søen er privatejet har der ikke været gennemført observationer herfra, og derfor kan nogle af de rastende fugle være blevet overset, da de nemt kan blive skjult af rørskoven.

Optællergruppen har bestået af Nis Kiel, Niels Kanstrup, Steen Skaadegaard, Jens-Peter Lomholt og Joy Klein.

Udsigt over Vænge Sø fra Kirstens Bakke.

YNGLEFUGLE

Ynglefugle ved søen:

Lille lappedykker 2-3 par

Der var åbenlyst 3 par i søen i yngletiden men der blev aldrig set mere end 2 par med unger samtidigt. De 2 par havde 3 hhv 4 unger. Da der i september er blevet set op til 20 rastende fugle, hvoraf mange var ungfugle, er der stor sandsynlighed for at alle 3 par ynglede med succes.

Gråstrubet lappedykker 3 par

Gråstrubet lappedykker ankom til søen i april måned. I juni kunne der konstateres 3 ynglepar med totalt 11 unger.

Knopsvane 2 par

Et par fik 2 unger og et andet 5.

Grågås 9 par

Der har været rastende grågås i søen hele året rundt. I maj måned blev der observeret 9 par med totalt 37 gæslinger.

Gravand 2 par

Begge par ynglede med succes – det ene par med 11 ællinger og det andet med 12.

Knarand – 0-1 par

Et par er set gentagne gange i løbet af foråret men der var intet bevis for yngel.

Krikand 0-4 par

Det er vanskeligt at konstatere om krikænder vitterligt yngler pga deres skjulte levevis i yngletiden. Der er ikke set krikandpar med unger i år. Dog var der i begyndelsen af sæsonen 8 rastende fugle, der så ud til at danne par.

Gråand 2-3 par

I april måned så det ud til at der var dannet 3 par, men kun 2 par blev set med unger i juni måned.

Skeand 0-1 par

2 fugle så ud til at danne par i begyndelsen af ynglesæsonen, men der var ingen tegn på yngel senere hen.

Rørhøg 0-2 par

Rørhøg har i tidligere år ynglet midt i den dengang næsten tørlagte rørskov, men siden genetableringen af søen har det ikke kunne konstateres med sikkerhed, om arten stadig yngler på arealet. I maj måned blev der set 2 par i hver sin ende af søen, men der er ikke konstateret adfærd, der entydigt pejede på at fuglene havde rede. Til gengæld er der nogle gange set at en voksen fugl fløj mod SV i retning af Esby – den ene gang med foder i klørerne. Det kan derfor ikke udelukkes at der er 1-2 par der yngler længere sydpå på Helgenæs og bruger Vænge Sø til at fouragere. Der er set ungfugle over søen i juli/august.

Tårnfalk 0-1 par

Der er ikke blevet konstateret om tårnfalkekassen udenfor Naturefterskolen har været brugt i år.

Vandrikse 0-2 par

Der er hørt 2 vandrikser i hver sin ende af søen i maj måned. Pga fuglenes skjulte levevis har det ikke været muligt at konstatere om de har ynglet.

Blishøne 6 par

Der har været mindst 6 ynglepar men det er sandsynligt at der har været flere, da der har været et større antal ungfugle af forskellige alder i søen igennem hele yngleperioden.

Vibe 1-2 par

2 par er blevet set territoriehævdende i april/maj, men kun et par er set med en unge.

Dobbeltbekkasin 0-1 par

1 fugl er blevet observeret i territorieflugt i juni måned men der er ikke konstateret yngel.

Rødben 0-2 par

2 par kunne ses med territoriehævdende adfærd i april måned og der har været rødben ved søen igennem hele yngleperioden, men der er ikke set unger.

Hættemåge 5 par

Der blev observeret 5 par på rede i juni måned. Heraf var der helt sikkert 3 par, der fik unger.

Kærsanger 4 par

Der er hørt op til 4 syngende fugle i yngleperioden. 1 par er set med en nyudfløjne unge.

Rørsanger 5-7 par

5-7 syngende fugle er hørt i yngleperioden.

Skægmejse 1 par

1 par med 3 udføjne unger er observeret i juli måned.

Rørspurv 10 par

Der er hørt op til 10 syngende fugle i ynglesæsonen.

Den tidligere vej til Naturefterskolen er oversvømmet. – Rørskov ved Vænge Sø.

En tåget dag.

Ynglefugle ved marken og bakken:

De mest almindelige småfugle er blevet observeret i ynglesæsonen og der er sikkert flere arter der har ynglet i området.

På marken og på overdrevet (bakken) er der hørt 14 syngende sanglærker i maj måned. I juni måned er der hørt 2 syngende engpibere på marken. De formodes at have ynglet her.

Ved overdrevet er der set/hørt flere småfuglearter der er typiske for denne biotop, bl.a. jernspurv, gulbug, tornsanger, gulspurv. Et par rødrygget tornskade byggede rede i en busk på kanten af bakken og er observeret i juli måned med udflyjende unger.

Der var min. 3 par stær der ynglede i redekasserne udenfor Naturefterskolen.

RASTEFUGLE

Den genetablerede sø er blevet taget i brug af et større antal fugle der her har rastet eller fourageret.

Som anført under listen over ynglefugle har lille lappedykker og gråstrubet lappedykker været til stede hele sommeren og har også ynglet. Toppet lappedykker og sorthalset lappedykker er kun set en enkel gang.

Skarv har rastet i og ved søen hele året. Det største observerede antal har været 100 fugle. Sidst på året begyndte nogle fugle at benytte træerne i den sydlige ende af søen som rastetræer.

Fiskehejre er set gennem hele året (max. antal 14 i august). De formodes at komme fra ynglekolonien tæt på Kongsgårde.

Knopsvane har rastet på søen hele året igennem og har også ynglet. Sangsvane er kun optrådt i en lille flok (18 fugle) i slutningen af året.

Af gæs har grågås været altdominerende, nogle gange i relativt stort antal. Fordeling over året (max. antal pr. måned) ses fra efterfølgende tabel:

jan	feb	mar	apr	maj	juni	juli	aug	sep	okt	nov	dec
0	18	123	89	91*	107	294	405	675	300	16	21

* omfatter 9 ynglepar, 37 gæslinger og 36 ikkeynglende fugle

Af ænder er det især svømmeænder, der har været tiltrukket af søen pga dens ringe dybde. Krikand er set hele året rundt. Max. antal pr. måned ses nedenunder:

jan	feb	mar	apr	maj	juni	juli	aug	sep	okt	nov	dec
0	23	24	15	0	8	32	180	105	120	35	32

Gråand er observeret hele året rundt i et varierende antal, med et max. antal på 120 i februar måned.

Desuden er der set pibeand (max. 10 i oktober) og skeand (max 10 i april), samt dykænderne taffeland, troldand og hvinand. Knarand skal især nævnes. Den har været observeret fra februar til december. En flok på 73 i august er usædvanlig. Der er set mindre flokke af 20-30 fugle nogle gange, men normalt er der observeret 1-7 fugle ad gangen.

Rørhøg, musvåge og tårnfalk er de eneste rovfugle, der er set regelmæssigt ved søen.

Vandriksen er hørt hele året igennem og har formodentlig ynglet. Blishøne er en af de talrigste fuglearter ved søen. I ynglesæsonen er der set unger på alle alderstrin. Max. antal af voksne og ungfugle pr. måned ses her:

jan	feb	mar	apr	maj	juni	juli	aug	sep	okt	nov	dec
0	19	176	176	33	56	213	130	234	120	178	165

Kun få steder ved søen er velegnede til vadefugle, som derfor kun i beskedne antal benytter området i træktiden. Af de mere spændende arter kan nævnes brushane (max 9 i juli), sortklire (max. 24 i juni), tinksmed (max. 28 i juli) og især odinshane. Denne art er en sjælden gæst i Østjylland. En fugl sås fouragerende i søen 11.-20. september. Det største antal rastende viber blev observeret i oktober med 130 fugle. Dobbeltbekkasin og rødben er set fra april og året ud, med max. antal 16 dobbeltbekkasiner (september) hhv 12 rødben (maj).

De fleste småfugle på artslisten er set på arealerne rundt om søen og har formodentlig været til stede også før retablering af søen. Det kan dog nævnes at alle tre svalearter er set flyve rundt over søen under insektfangst hele sommeren igennem. Stær har optrådt i større flokke sensommer og efterår med max. antal 3100 i september måned. Kærsanger, rørsanger og rørspurv, der er tilknyttet rørskov/sump, er observeret samt den efterhånden sjældne sivsanger og endda drosselrørsanger, der begge to kun blev set og hørt en enkel dag. Enkelte skægmejser er observeret hele året.

I begyndelsen af året gæstede en stor tornskade søen i længere tid (jan-marts).

ANDRE DYR

Der er ikke foretaget systematiske optællinger af andre dyr, men det kan næves at der regelmæssigt er set rådyr.

Mellem d. 15. og d. 22. maj er der konstateret kor af mange grønne frøer.

Bilag:

Totalartsliste for 2014

VÆNGESØ – ARTSLISTE PR. 17.09.14

Lille lappedykker
Toppet lappedykker
Gråstrubet lappedykker
Sorthalset lappedykker
Skarv

Fiskehejre
Rørdrum
Knopsvane
Sangsvane
Grågås

Gravand
Pibeand
Knarand
Gråand
Skeand

Taffeland
Troidand
Hvinand
Hvøpsevåge
Rød glente

Havørn
Rørhøg
Spurvehøg
Musvåge
Fiskeørn

Tårnfalk
Agerhøne
Fasan
Vandrikse
Grønbenet rørhøne

Blishøne
Strandskade
Stor præstekrave
Hjejle
Strandhjejle

Vibe
Islandsk ryle
Almindelig ryle
Brushane
Dobbeltbekkasin

Småspove
Storspove
Sortklire
Rødben
Hvidklire

Svaleklire
Tinksmed

Mudderklire
Odinshane
Hættemåge

Størmåge
Sølvmåge
Svartbag
Splitterne
Fjordterne/havterne

Ringdue
Gøg
Skovhornugle
Mursejler
Stor flagspætte

Sanglærke
Digesvale
Landsvale
Bysvale
Engpiber

Gul vipstjert
Hvid vipstjert
Silkehale
Gærdesmutte
Jernspurv

Rødhals
Nattergal
Bynkefugl
Stenpikker
Solsort

Sjagger
Sangdrossel
Misteldrossel
Sivsanger
Kærsanger

Rørsanger
Drosselrørsanger
Gulbug
Gærdesanger
Tornsanger

Havesanger
Munk
Gransanger
Løvsanger
Skægmejse

Sumpmejse
Blåmejse
Musvit
Spætmejse
Rødrygget tornskade

Stor tornskade
Skovskade
Huskskade
Råge
Gråkrage

Ravn
Stær
Skovspurv
Bogfinke
Grønirisk

Stillits
Grønsisken
Tornirisk
Stor/lille gråsisken
Gulspurv

Rørspurv